

www.danionvasile.com

Contact: danionvasile@yahoo.com

Este liberă preluarea textului, în format electronic sau în variantă tipărită – cărți, ziare, reviste, doar cu menționarea sursei.

© Pentru ediția de față, Editura Areopag
foto copertă: 진혁 최 , Pixabay

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Vasile, Danion

Despre problemele tinerilor / Danion Vasile ;
interviuri luate de Romeo Petrașciuc. - București :
Areopag, 2025

ISBN 978-606-9678-86-2

I. Petrașciuc, Romeo

Danion Vasile

DESPRE PROBLEMELE TINERILOR

Interviuri luate de Romeo Petrașciuc

Editura Areopag
București, 2025

siderate retrograde, depășite, expirate, găunoase etc. Dar cred că se vor mai găsi și tineri care să le înțeleagă și să le aprecieze.

Tocmai acest lucru m-a făcut să public din nou aceste interviuri, făcând doar modificări neesențiale (și adăugând notele de subsol).

Există două motive pentru care le-am retipărit: în primul rând, pentru că m-au rugat să fac acest lucru mai mulți cititori, care voiau să facă volumul cadou. Apoi, pentru că, recitindu-l, mi-am dat seama că unele cuvinte sunt la fel de valabile și astăzi, ca și atunci când au fost rostite.

Oricum, nu știm cum va fi, de fapt, viitorul. Ioan Ianolide, unul dintre marii sfinți ai temnițelor comuniste din România, a profețit că după căderea comunismului va veni o dictatură tehnologică mult mai periculoasă decât cea din secolul XX, iar părintele Justin Pârvu a profețit că încetul cu încetul lumea se va transforma într-o mare închisoare fără ziduri.

Totuși, am nădejdea că și în această lume apocaliptică Dumnezeu va reuși să ajungă la inimile tinerilor care vor căuta Adevărul. Pentru că știu, din experiență, că păcatele acestei lumi nu pot împlini pe nimeni. Doar lasă gustul amăgirii. Și cred că Hristos, Care este „cea dintâi iubire a mea”, poate fi, cu adevărat, bucuria și împlinirea fiecărui om, indiferent de vârsta pe care o are.

Cuprins

În loc de prefață:

Erou în filmul vieții tale..... 5

Introducere:

Interviu cu tine 11

Tineretea cea de toate zilele 14

Baricadele libertății 44

„Probleme de Familie” 64

Internetul – păcat sau binecuvântare? 81

Sunetul muzicii 104

Dansând cu televizorul 117

Liceu, facultate, șomaj? 142

Nevinovăția compromisurilor 164

Ispita sinuciderii..... 177

O reclamă la taifas 196

Încheiere..... 220

TINEREȚEA CEA DE TOATE ZILELE

De ce nu vin tinerii la Hristos în zilele noastre?

Nu vin pentru că nu-I aud chemarea. Nu vin pentru că nu înțeleg că Hristos vrea să le vorbească prin Biserică. Foarte mulți nu văd nicio legătură între biserică instituționalizată, față de care au atâtea rețineri, și Hristos. Nu înțeleg că Biserica e în primul rând Trupul lui Hristos, chiar dacă forma ei văzută e și instituție. Nu vin pentru că li se pare că viața creștină e o formă de sinucidere – de fapt, asta și e până la urmă viața creștină, o formă de sinucidere față de viața pătimasă pe care o ducem. Numai că ei, care identifică viața pătimasă cu viața obișnuită, consideră că Hristos îi anesteziază, îi aplatizează și atunci preferă să stea departe.

Trebuie o chemare anume ca să te apropii de Hristos?

Toți tinerii sunt chemați la mântuire. Problema e că unii dintre ei spun că n-au chemare, invocă această lipsă a chemării, pentru a nu fi nevoiți să recunoască faptul că preferă să iubească păcatul decât să meargă pe calea virtuții. Cuvântul *virtute*, în ziua de azi, are o notă foarte mică, în mințile multora. Virtutea nu mai e un cuvânt de nota 10, nu mai e ceva deosebit, ceva care merită trăit, care merită dobândit. Nu, oamenii nu mai aleargă după virtuți, cum aleargă, de exemplu, după bani, după mașini, după case.

Ce găsesc, de fapt, tinerii în biserică, atunci când vin? Slujbele plictisitoare... Cum scapă de acest handicap la contactul cu Biserica?

Din păcate, la bisericile în care părintele slujește mecanic – pentru că sunt și astfel de biserici, în care strana cântă fără suflet, fără vlagă; ba chiar îi mai vezi pe cântăreții de la strană cum se hârjonesc, râd (deși e penibil când se întâmplă așa ceva!) – un tânăr care vede o astfel de slujbă rămâne pur și simplu șocat și zice că a nimerit la o casă de nebuni. I se pare totul un circ gratuit, în urma căruia popa rămâne cu pomelnicele și cu banii în buzunar, cântărețul rămâne cu banii în buzunar și ceilalți rămân fără bani în buzunar.

Cam asta ar fi radiografia dură a unei astfel de slujbe făcute mecanic. Nu-i de mirare că tânărul nu înțelege nimic dintr-o astfel de slujbă. Să fim realiști! Unii creștini ortodocși, care de ani de zile duc o viață de rugăciune și de nevoită, când nimeresc accidental la o astfel de slujbă (cine știe, sunt la țară sau la munte sau la mare sau cine știe la ce slujbe nimeresc), rămân cu un gust amar. Ei înșiși recunosc că nu se pot ruga cum trebuie la o sfântă liturghie la care părintele slujește fără să pună suflet, iar strana cântă alandala. Și dacă o astfel de slujbă nu-i mișcă pe cei care merg de ani de zile la slujbe creștine, cum să-i miște pe tineri? Pe tinerii care sunt în căutarea a ceva autentic, a ceva veritabil.

E de mirare cum totuși Dumnezeu a ajuns să-i convertească pe unii chiar și prin astfel de slujbe diluate, ca să spun așa, nu la nivel haric, pentru că Duhul Sfânt vine, Sfânta Liturghie e Sfânta Liturghie, Sfântul Trup e Sfântul Trup, Sfântul Sânge e Sfântul Sânge. Diluate la nivelul de trăire a credincioșilor și chiar a preotului care slujește.

Când se apropie de Hristos, tânărul creștin Îl vede ca pe un Hristos al iubirii, al comuniunii. Nimereste într-o astfel de biserică și întâlnește aceeași răceală în care s-a afundat atâta vreme sau, și mai și, o

Exact! Și atunci e tentat să pornească pe calea sinuciderii. Consideră că nici în biserică n-a găsit soluția – mi-au scris astfel de tineri decepționați; unii care chiar au vrut să se spovedească și au fost șocați de lipsa de bunăvoință a părintelui: „Lasă, veniți în postul următor...” Și îmi spunea cineva: „Până în postul următor pot să mă mai culc cu trei fete!” Sau fata zice: „Până în postul următor câte nu se pot întâmpla... Eu acum vreau să mă spovedesc! Dacă popa m-a plimbat, mi-a zis să vin din nou când are el timp, nu mai vin altădată...”

Preotul nu trebuie să fie bun numai să facă înmormântări și parastasuri, botezuri și cununii, ca să ia bănuțul credinciosului. Trebuie să facă și spovedanii, ca să aibă cine să se cunune în biserică și să existe soți ai căror copii să fie botezați mai târziu, nu? Că așa, dacă transformăm biserica într-un S.R.L., n-am rezolvat nimic.

Mi-a povestit o cunoștință o întâmplare: a venit unul din miniștrii României la biserică și a rugat un preot să-i facă un parastas acasă. A venit părintele și ministrul l-a rugat: „Părinte, oamenii sunt obosiți. Vă rog, nu-i plictisiți cu o slujbă foarte lungă!” La care părintele a răspuns: „Excelența voastră, când ziceți, începem; când ziceți, terminăm!” Or, gradul acesta de supușenie a preotului a fost șocant pentru unii dintre cei de față.

Când tânărul vede astfel de atitudini în biserică, sau când îl vede pe preot îngenunchind (metaforic vorbind) la picioarele mai marilor lumii acesteia, nu poate să-i acorde credibilitate. Pentru că tânărul vrea altceva, e sătul de mocirla din afara bisericii și vrea ca în bise-

rică să găsească apa cea vie. Or, îi e foarte greu s-o găsească. Și îi va fi din ce în ce mai greu s-o găsească.

Dați-vă seama, în vremurile apocaliptice cuvântul de ordine va fi *dezbinarea*. Pentru că mare parte dintre credincioși și clerici va fi de partea Antihristului și puțini vor fi cu dreapta credință. Starea de presiune va fi foarte mare, pentru că vei fi tentat să zici: „Unde-i majoritatea, acolo-i și adevărul!” Deși istoria Bisericii ne arată că, de multe ori, unde era majoritatea, acolo era înșelarea și, unde erau puțini, acolo era dreapta credință.

Și atunci o să le fie și mai greu tinerilor să se convertească, și nu doar tinerilor, ci tuturor oamenilor care vor vrea să se apropie de Biserică. Or să întrebe: „Unde-i Biserica?” Cum e în Ucraina: pe de o parte, patriarhul unei auto-numite Biserici autocefale, pe de alta un Sinod care ține de Sinodul Rusiei... Unde-i Biserica cea adevărată?

Cum ne tratăm de aceste contra-modele?

Foarte greu! Foarte greu! Cred că fiecare convertire a unui tânăr e cu adevărat o minune, chiar și atunci când nu are nimic spectaculos în ea, pentru că șansele de a înțelege că Hristos e Calea, Adevărul și Viața sunt din ce în ce mai mici. Trebuie să ne punem foarte puternic nădejdea în Dumnezeu și, atunci când vrem să încercăm să-i apropiem pe alții de Biserică, să ne dăm seama că nu noi îi întoarcem, ci Dumnezeu îi întoarce. Să ne punem nădejdea la Dumnezeu; prin rugăciune, dar și printr-o mărturie a faptelor, nu doar a gurii.

Practica esențială a vieții de credință a oricărui creștin este rugăciunea. Un tânăr care nu are exercițiul vieții religioase cum poate să înțeleagă că trebuie să petreacă mai mult timp cu Dumnezeu decât cu cei din jurul lui?

Eu n-aș vedea o separare. Eu cred că ar trebui să fie cu Dumnezeu și când e cu cei din jurul lui. Ca timp, să zicem, te rogi zilnic trei ore, sau o juma' de oră, o oră pe zi, dar nu înseamnă că în restul timpului ești doar cu colegii de serviciu sau cu familia sau prietenii. Trebuie să fii în primul rând cu Dumnezeu. Eu nu-mi dau seama când am fugit ultima oară de Dumnezeu, acum câte zile sau săptămâni sau luni. Când am avut un moment în care am stat departe de Dumnezeu... Nu cred că dacă sunt cu prietenii fug de Dumnezeu, sau mă ascund de El.

Mă refer la momentul de intimitate pe care-l solicită oarecum rugăciunea.

Rugăciunea? Dar nu-i mai mare, ca număr de ore nu-i mai mare timpul petrecut în rugăciune decât celălalt... Nu stăm mai mult să ne rugăm în singurătate...

Față de viața lui de dinainte, tânărul se apropie de biserică, vine la biserică, intră într-o viață ritmată, de rugăciune, duhovnicească. Să zicem, participă la un acatist comun, la o slujbă a bisericii, înțesată de rugăciuni. Cum se ferește de plictiseală? Adică, de exemplu, de acele „Bucură-te” repetate la nesfârșit...

... care îl exasperează mai ales pentru că lui nu-i spun aproape nimic. Dacă el a vrut să scape de păcatul care-i murdărea viața, intră în biserică și aude o grămadă de „Bucură-te...” către Maica Domnului, și zice: „Eu nu asta căutam!” Îi trebuie ceva timp ca să înțeleagă frumusețea unui acatist. Poate că, dacă la convertirea lui a lucrat în mod deosebit viața unui sfânt, citirea vieții unui sfânt, poate că va avea râvnă să facă acatistul sfântului respectiv și va simți și ce înseamnă bucuria.

Cred că nu trebuie să i se impună tânărului: „Gata, tu de-acum ai venit în biserică, trebuie să înțelegi, să trăiești toată Liturghia!” Am stat la o priveghere

toată noaptea în Sfântul Munte Athos și uneori ați-peam, mi-a fost foarte greu să mă rog toată noaptea. Și mă gândeam că în fond Dumnezeu nici nu-mi cerea să pot să fiu atent o noapte întreagă la rugăciune. E ceva peste măsura mea. Fiecare trebuie să încerce să stea atent la slujbă atât cât poate.

Tânărului care vine în biserică i se pare mult să stea două ore fără să-i zboare mintea. Măcar trei minute să încerce, măcar patru, măcar cinci, și să tot prelungească intervalul, să încerce să trăiască cât mai intens câteva clipe, pentru că altfel transformă totul într-un spectacol, stă și se uită ca la o vitrină, fără să participe, fără să pună suflet. E greu să-și deschidă sufletul timp de două ore. Sunt oameni care vin de ani de zile la biserică și mai mult de zece minute nu se pot ruga cu luare aminte, d-apoi să stai atent o Liturghie întreagă!

Să-și simtă lungul nasului duhovnicesc, nu?

Da, da! Întinde-te cât ți-e plapuma, corect! Trebuie s-o luăm încet, încet. Să nu ne fie teamă că n-am trăit noi cine știe ce experiență mistică, vai, nu ne-au curs lacrimile, nu... Să o luăm încet, încet, dacă vrem să ajungem să fim și mai ai lui Hristos.

Tânărul vrea să se apropie de biserică și să zicem că reușește cât de cât să treacă de această bariерă... Cum se apropie, efectiv, de Hristos? Cum are loc această apropiere?

Din discuțiile pe care le-am avut cu tinerii, am observat că multe cazuri de apropiere de Biserică au fost atunci când tinerii s-au săturat de decepțiile sentimentale și au înțeles că viața de iubire păcătoasă și pătimășă din afara Bisericii nu aduce împlinire. Unii au înțeles de la prima decepție, alții abia de la a treizecea. Și au înțeles că totuși iubirea nu-i făcută să fie batjocorită... Au înțeles că iubirea e ceva foarte prețios, ceva

foarte valoros și au înțeles că ce au trăit ei în afara Bisericii e putred. Alții au avut semne de la Dumnezeu: ori au auzit voci în timpul viselor, prin care Dumnezeu i-a chemat spre biserică, ori li s-au arătat sfinți – semne minunate, asupra cărora nu insistăm tocmai pentru ca nu cumva cei care nu le au să găsească în asta o justificare pentru a sta departe de Biserică: „Mie nu mi s-a arătat Maica Domnului, deci...”

Eu chiar Îi mulțumesc lui Dumnezeu că în momentele cheie ale vieții mele, când I-am cerut să-mi vorbească, sau să-mi trimită un semn să mă lumineze ce să fac în momentul de cumpănă pentru viața mea, El n-a făcut-o. Și chiar I-am mulțumit: „Doamne, ce mult mă bucur că m-ai lăsat pe mine să aleg în deplină cunoștință de cauză...” Că nu mi-a impus Dumnezeu voia Lui. Că m-a ajutat să cunosc voia Lui fără vreo intervenție bruscă a Lui.

Dumnezeu e foarte, foarte delicat și nu vrea să venim în biserică oricum. El vrea să venim în biserică pentru a trăi iubirea care nu va trece și pentru a pre-gusta din viața împărăției cerurilor. De asta pe unii îi lasă să cadă mai tare în păcat, până bate la ușa inimii lor. Nu pentru că Hristos n-ar fi vrut ca ei să fugă de păcatul respectiv – Hristos vrea ca toți oamenii să fugă de păcat. Însă, văzând înțețosarea minții lor, Dumnezeu a îngăduit ca ei să cadă, ca apoi, pocăindu-se, ei să-și înțeleagă greșeala și să pună început bun.

Mulți tineri s-au convertit în momente de nelămurire asupra marilor adevăruri ale vieții. Au căutat, au căutat, au căutat și au văzut că ce le-a dat cultura, știința, nu i-a dus niciunde, au ajuns într-un impas și atunci au alergat cu disperare la biserică.

Îmi scria o femeie, o tânără care a trecut printr-un impas sufletesc, voia să citească ceva cărți de psihoterapie, să găsească niște metode să se liniștească și

întâmplător a dat peste cartea mea *Despre înfruntarea necazurilor*. A citit-o fără prea mare tragere de inimă la început, dar la sfârșitul cărții a avut tăria să pună început bun în viața creștină.

Cărțile și materialele ortodoxe de pe net, în ziua de azi, cred că sunt unul din factorii cei mai puternici care duc la convertirea unui tânăr. Acum, depinde și ce cărți! Că sunt întrebat de tineri din biserică ce cărți să le recomande tinerilor din afara bisericii. Înșiși unii din tinerii care s-au convertit mi-au scris cam ce cărți i-au adus în biserică.

Și există o anumită incapacitate a oamenilor maturi de a înțelege că dacă vrei să aduci pe cineva în biserică, dându-i doar colecția *Ne vorbește Părintele Cleopa*, de exemplu, n-o să faci prea mare lucru, nu-l prea mișcă. Dacă aceluiași tânăr îi dai să citească despre viața și minunile Sfântului Paisie Aghioritul sau Sfântului Porfirie Kavsokalivitul sau chiar una despre viața și minunile Sfântului Cleopa de la Sihăstria, alta va fi deschiderea lui. Dacă-i dai să citească cuvintele duhovnicești ale Sfântului Paisie, care sunt cât se poate de actuale și într-un limbaj care percutează, dacă-i dai să citească cărțile părintelui Serafim Rose, tânărul va avea altă deschidere, și pentru că nivelul intelectual al cărților părintelui Serafim este mai ridicat față de cel al cărților Sfântului Cleopa și este mai apropiat de gusturile celor din mediul studentesc. Nu înseamnă că nu sunt și excepții, când tinerii s-au convertit datorită cărților Sfântului Cleopa. Spun doar că trebuie foarte mare grijă atunci când vrem să apropiem pe cineva de biserică, nu cumva să-i dăm o hrană care să-l convingă că n-are ce căuta în biserică.

Se apropie tânărul de Biserică. Ce-i oferă, de fapt, Biserica, lui, ca tânăr?

foarte valoros și au înțeles că ce au trăit ei în afara Bisericii e putred. Alții au avut semne de la Dumnezeu: ori au auzit voci în timpul viselor, prin care Dumnezeu i-a chemat spre biserică, ori li s-au arătat sfinți – semne minunate, asupra cărora nu insistăm tocmai pentru ca nu cumva cei care nu le au să găsească în asta o justificare pentru a sta departe de Biserică: „Mie nu mi s-a arătat Maica Domnului, deci...”

Eu chiar Îi mulțumesc lui Dumnezeu că în momentele cheie ale vieții mele, când I-am cerut să-mi vorbească, sau să-mi trimită un semn să mă lumineze ce să fac în momentul de cumpănă pentru viața mea, El n-a făcut-o. Și chiar I-am mulțumit: „Doamne, ce mult mă bucur că m-ai lăsat pe mine să aleg în deplină cunoștință de cauză...” Că nu mi-a impus Dumnezeu voia Lui. Că m-a ajutat să cunosc voia Lui fără vreo intervenție bruscă a Lui.

Dumnezeu e foarte, foarte delicat și nu vrea să venim în biserică oricum. El vrea să venim în biserică pentru a trăi iubirea care nu va trece și pentru a pre-gusta din viața împărăției cerurilor. De asta pe unii îi lasă să cadă mai tare în păcat, până bate la ușa inimii lor. Nu pentru că Hristos n-ar fi vrut ca ei să fugă de păcatul respectiv – Hristos vrea ca toți oamenii să fugă de păcat. Însă, văzând încrețșarea minții lor, Dumnezeu a îngăduit ca ei să cadă, ca apoi, pocăindu-se, ei să-și înțeleagă greșeala și să pună început bun.

Mulți tineri s-au convertit în momente de nelămurire asupra marilor adevăruri ale vieții. Au căutat, au căutat, au căutat și au văzut că ce le-a dat cultura, știința, nu i-a dus niciunde, au ajuns într-un impas și atunci au alergat cu disperare la biserică.

Îmi scria o femeie, o tânără care a trecut printr-un impas sufleteș, voia să citească ceva cărți de psihoterapie, să găsească niște metode să se liniștească și

întâmplător a dat peste cartea mea *Despre înfruntarea necazurilor*. A citit-o fără prea mare tragere de inimă la început, dar la sfârșitul cărții a avut tăria să pună început bun în viața creștină.

Cărțile și materialele ortodoxe de pe net, în ziua de azi, cred că sunt unul din factorii cei mai puternici care duc la convertirea unui tânăr. Acum, depinde și ce cărți! Că sunt întrebat de tineri din biserică ce cărți să le recomande tinerilor din afara bisericii. Înșiși unii din tinerii care s-au convertit mi-au scris cam ce cărți i-au adus în biserică.

Și există o anumită incapacitate a oamenilor maturi de a înțelege că dacă vrei să aduci pe cineva în biserică, dându-i doar colecția *Ne vorbește Părintele Cleopa*, de exemplu, n-o să faci prea mare lucru, nu-l prea mișcă. Dacă aceluiași tânăr îi dai să citească despre viața și minunile Sfântului Paisie Aghioritul sau Sfântului Porfirie Kavsokalivitul sau chiar una despre viața și minunile Sfântului Cleopa de la Sihăstria, alta va fi deschiderea lui. Dacă-i dai să citească cuvintele duhovnicești ale Sfântului Paisie, care sunt cât se poate de actuale și într-un limbaj care percutează, dacă-i dai să citească cărțile părintelui Serafim Rose, tânărul va avea altă deschidere, și pentru că nivelul intelectual al cărților părintelui Serafim este mai ridicat față de cel al cărților Sfântului Cleopa și este mai apropiat de gusturile celor din mediul studentesc. Nu înseamnă că nu sunt și excepții, când tinerii s-au convertit datorită cărților Sfântului Cleopa. Spun doar că trebuie foarte mare grijă atunci când vrem să apropiem pe cineva de biserică, nu cumva să-i dăm o hrană care să-l convingă că n-are ce căuta în biserică.

Se apropie tânărul de Biserică. Ce-i oferă, de fapt, Biserica, lui, ca tânăr?

Biserica îi oferă o tonă de nelămuriri. El intuiește că în Biserică toate sunt cu susul în jos, e o perspectivă inversă, ca-n iconografie, dar nu reușește să prindă cheia, nu reușește să se orienteze. E debusolat. Și, fiind debusolat, are de ales între a accepta că totuși Biserica, fiind Trupul lui Hristos, are adevărul și vrea să i-l împărtășească dacă va renunța la păcat, dacă se va spovedi, dacă se va împărtăși și va merge pe calea rugăciunii, sau, fiind șocat de atâta debusolare, a nu accepta asta. Atunci va fugi de Biserică, spunând: „Eu n-am avut ce căuta în Biserică!”

Pe mine mă șochează dezinvoltura cu care unii tineri care au stat luni sau ani de zile în biserică revin la vechi păcate și spun: „Am încercat cu Biserica, n-amers!” – ca și cum terapia pe care o oferă Biserica e putredă. Câțiva mi-au spus chiar: „Da, în anumite situații, părintele cutare nu mi-a dat niciun fel de canon, a zis că pot să trăiesc în păcat, că asta e vârsta tineretii...” Eu am rămas foarte șocat de astfel de situații relate de tinerii care le-au trăit.

E nevoie de mare delicatețe ca să-i iei din nou pe tinerii care au trăit luni sau ani de zile în biserică, au cunoscut anumite adevăruri și apoi s-au îndepărtat, scârbiți de păcatele creștinilor din biserică, de păcatele preotului de altar, de superficialitatea și fățarnicia creștinilor.

Și, dacă prima oară le-a fost greu să se apropie de Biserică, a doua oară întoarcerea e și mai grea. Pentru că ei repetă un refren: „Am încercat și n-a mers!” E foarte greu să-i convingi că n-au încercat cum trebuie, că n-au încercat destul. Dacă însă vor avea tăria să mai încerce încă o dată, se poate ca acela să fie începutul fericirii lor.

Eu simt că trăiesc doar de când am intrat în Biserică. Și uneori mi-e și rușine că sunt întrebat de lu-

cruri din trecutul meu de păcat. Mi-e rușine, pur și simplu nu-mi mai aduc aminte cum a fost, nu am impresia că am trăit atunci. Mi se pare că am visat și că m-am trezit exact la prima spovedanie.

Tânărul vine spre biserică cu toată energia lui, cu tot bagajul lui...

Nu prea vine cu toată! Unii vin cu toată energia, alții vin așa, cu jumătăți de măsură, „hai să vedem, aici o fi soluția, n-o fi aici soluția...”

Tânărul a trecut de etapa aceasta de coabitare oarecum comodă cu Biserica și e un tânăr angajat în viața creștină. Cum își petrece timpul? Cum își consumă energia de care pomeneam ceva mai devreme, în viața religioasă? Într-o formă organizată oarecum. Viața privată lumească îi oferă tânărului o mulțime de opțiuni...

Biliard, popice, jocuri de noroc, bordel, chestii de genul ăsta, nu? La oferta asta nereligioasă te referi?...

Da.

Oferta religioasă e mult mai redusă, pentru că noi măsurăm libertatea în numărul de opțiuni, dar libertatea trebuie măsurată după trăirea launtrică și cred că, deși aparent tânărul creștin are mai puține opțiuni, modul în care se bucură de ele e mult mai intens. Există diferite asociații ortodoxe, în care unii tineri care s-au apropiat de Biserică se implică cu toate puterile lor: ori de ajutorare a bolnavilor, ori a săracilor, ori diferite cercuri de cultură ortodoxă. Din păcate, însă, dacă după revoluție A.S.C.O.R.-ul, de exemplu, a răsărit cu putere și a avut filiale puternice în toată țara, în anii care au urmat, A.S.C.O.R.-ul s-a vlăguit. În conferințele pe care le-am ținut în multe orașe, vorbind cu tineri care au fost în A.S.C.O.R. în anii după revoluție, mi-au spus că sunt pur și simplu decepționați de lipsa de vlagă a A.S.C.O.R.-iștilor din generația actuală. E

foarte trist că, în loc să se dezvolte și să strângă din ce în ce mai mulți tineri în astfel de asociații, timpul a arătat că moleșeala specifică tineretului spălat pe creier de televizor s-a întins și asupra tânărului creștin, care e pur și simplu lipsit de atitudine. La limită, chiar aveam de gând să spun într-o conferință câteva erezii, ca să văd în câte minute cineva din sală va spune: „Aici greșiți! Aici ați călcat în picioare învățătura Sfinților Părinți!” Dar n-am făcut o astfel de încercare și pentru că mă gândeam că oamenii nu vor înțelege că i-am spus doar unui test și chiar vor crede că am susținut erezia respectivă sau ereziile respective cu convingere.

Însă sunt și eu pur și simplu debusolat de lipsa de atitudine pe care o are tineretul creștin din zilele noastre. În perioada interbelică a existat o asociație similară, A.S.C.R.-ul, Asociația Studenților Creștini din România, și mare parte din membrii ei au ajuns în închisorile comuniste. Mai întâi pentru că s-au implicat într-o luptă precisă contra comunismului. Și faptul că s-au angrenat, tineri fiind, pe un drum atât de curajos, care i-a dus în închisori, ar fi trebuit să fie un model la care să se raporteze generația tânără. Generația de astăzi, care e creștină, e creștină și pentru că nu pierde prea multe, nu riscă prea multe. Dacă ar apărea o oarecare prigoană la orizont, cred că s-ar pustii și bisericile noastre, așa cum, de altfel, au fost pustii în perioada comunistă, în care puțini oameni veneau la slujbe. Faptul că, după revoluție, a crescut numărul tinerilor care vin la biserică este îmbucurător, numai că, proporțional, creșterea nu a fost decât foarte, foarte mică. Sunt atâtea și atâtea biserici în care nu vine niciun copil la împărțășit, de exemplu. De ce? Pentru că nu prea sunt tineri care să aibă copii cu care să vină la împărțășit. Imaginea e tristă. Se vede

și-n faptul acesta, aparent banal, al împărțășirii copiilor, cât de vie e o parohie sau nu.

Cred totuși că acolo unde există tineri râvnitori, un singur tânăr poate să pună pe picioare o filială a unei asociații... Și știu un caz precis, într-un anumit orașel, un tânăr a pus el singur pe picioare o filială a unei asociații ortodoxe. După care, fiind pusă filiala pe picioare, tânărul s-a călugărit și acum e cleric. Dacă ar fi lipsit tânărul respectiv, orașul dormea în continuare.

De ce avem nevoie de forme ritualice de manifestare în biserică?

Pentru că nu suntem doar suflete. Avem și trupuri. Și noi participăm la viața duhovnicească nu doar cu mintea, ci cu întreg trupul: ne închinăm, facem închinăciuni, facem mătăni, și viața în biserică trebuie să ne fie un chip al împărăției cerurilor, de asta au existat sfinți clerici care umblau îmbrăcați cu haine foarte, foarte sărăcăcioase, dar, când începeau să slujească, își puneau cele mai scumpe veșminte, știind că preotul sau ierarhul trebuie să slujească astfel încât efectul să fie maxim pentru credinciosul care ia parte la slujba respectivă și ca acesta să înțeleagă că se află în antecamera împărăției cerurilor.

De ce avem nevoie să ne botezăm?

Prin botez ne unim cu Hristos, ne îmbrăcăm cu Hristos, cum zice în slujba Botezului: „Câți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați și îmbrăcat”. Hristos intră în inima noastră și-l gonește pe vrăjmașul diavol din inima noastră și, prin intrarea noastră în Biserică, de fapt, intrăm în împărăția cerurilor. Botezul asta e: o pregătire pentru mântuire. E greu de înțeles ce înseamnă botezul pentru tinerii care au fost botezați în pruncie, după care, ani de zile n-au avut nicio legătură cu Biserica. Pentru mine, când eram la 12-13 ani, era total irrelevant faptul că am fost botezat când eram be-

beluș. Nu mi se părea că am niciun avantaj față de tinerii nebotezați. Îți dai seama că a fi botezat e un avantaj abia atunci când te implici în viața bisericească: prin spovedanie, împărtășanie – nu poți să te spovedești fără să fii botezat, pentru că un om care nu e mădular al Bisericii nu poate fi spovedit, nu poate fi împărtășit. Nu poate să se unească cu Hristos.

De ce avem nevoie de duhovnic?

De ce au elevii din clasa întâi nevoie de învățătoare? De ce nu stau să descifreze singuri literele? Pentru că nu pot să învețe singuri literele, oricât s-ar chinui. Tot așa, în viața duhovnicească, avem nevoie de un antrenor.

Există și autodidacți.

Nu, pe „autodidacți” îi ajută părinții, nu sunt autodidacți care învață singuri literele. Copilul dacă vede A-ul, nu știe care-i litera A decât dacă află de la altcineva. Nu înveți să citești singur.

Dar și fără duhovnic, avem atâta literatură duhovnicească, oameni pe care-i putem consulta...

Da, numai că nu poți să îți dai seama singur de măsura duhovnicească la care ești, de posibilitățile tale, de ce e riscant să faci, de ce e bine să faci. În primul rând, preotul e cel care săvârșește Sfintele Taine, e cel care ne împărtășește cu Trupul și Sângele lui Hristos. Duhovnicul e cel care, în Taina Spovedaniei, ne dă iertare de păcate și ne dă sfaturile duhovnicești pentru a nu mai repeta păcatul. Dacă părintele s-ar rezuma doar la a ne da dezlegare de păcate, mâine noi vom face aceleași păcate. Or, bolnavul nu poate să citească cărți de medicină și să nimerească precis și boala și tratamentul.

Cum trebuie să arate prima spovedanie?

Alb-negru, sau alb-albastru, depinde cu ce scrie tânărul pe hârtie. Pentru că foarte mult greșesc cei ca-

re vin la prima spovedanie și la primele spovedanii fără să-și scrie spovedania pe hârtie. Ani de zile mi-am scris spovedaniile pe hârtie, până când am început să mă spovedesc mai des și a fost mai ușor. Până și fiul meu, care are opt ani³, mi-a zis de câteva ori: „Tata, mi se întâmplă să uit unele lucruri la spovedanie...” După ce ieșim de la spovedanie, pe drum, îmi zice: „Tata, am uitat să spun asta...” – nu că ar fi vrut să mintă. Și i-am zis să își scrie și el ce are de spovedit. De precizat că astfel de hârtii trebuie arse, pentru a nu le citi alții.

Păcatele pe care uiți să le zici, din neținere de minte, le zici data viitoare și Dumnezeu înțelege. Te osândește când ascunzi cu bună știință, când ascunzi un avort, spre exemplu, sau că te masturbezi, sau că ai mințit sau că ai fumat... Dar când uiți să spovedești: „M-am certat cu mama sau cu tata”, spui data viitoare și nu ți-a fost împărtășania spre osândă. Deși e bine când te spovedești să pomenești și de cearta cu mama și cu tata.

Prima spovedanie trebuie să fie foarte, foarte lungă. Nu trebuie să te gândești: „Mă duc să mă spovedesc la zece și la zece jumate mă duc la școală sau la facultate”. Nu! Poți să stai și o oră, poți să stai și mai mult.

Mi-a scris o fată care ani de zile se îndepărtase de duhovnic și de Biserică; s-a dus din nou la biserică și, la prima spovedanie, a ținut-o duhovnicul vreo câteva ore – la prima spovedanie după ani de zile în care nu s-a mai spovedit. Dar oare, a fost ea cea mai păcătoasă fată din România? N-a fost cea mai păcătoasă din România, numai că duhovnicul a știut, ca un chirurg foarte bun, să vadă pe unde trebuie să taie și a tăiat peste tot unde era de tăiat.

³ În anul 2007 (n. a.).

La prima spovedanie, când te duci, trebuie să zici: „Gata, viața mea se va schimba!” Eu am emoții înaintea fiecărei spovedanii și înaintea fiecărei împărtășanii. Multă vreme nu puteam să dorm de emoție, că mă gândeam că viața mea se va schimba, pentru că Îl voi primi pe Hristos în mine.

Și chiar dacă L-am primit pe Hristos la începutul postului sau chiar cu o săptămână în urmă, fiecare împărtășire cu Sfintele Taine îți schimbă viața și fiecare spovedanie îți schimbă viața, dacă te spovedești cu zdrobire de inimă și cu dorința de a nu mai repeta păcatul, și dacă te spovedești dorind să-ți fie cu adevărat spre viața de veci împărtășania respectivă.

În cazul în care dăm de un părinte mai blând, care simțim că nu ne satisface nevoia noastră duhovnicească – pur și simplu avem niște păcate mărturisite, care nouă ni se par foarte grele, iar părintele ne-a dezlegat imediat, chiar înainte de a i le spune. Simțim nevoia unui canon, însă nu-l primim. Ce facem în situația aceasta?

Când duhovnicul nu dă canon, înseamnă că-i duhovnic nepriceput. Pentru că în *Molitfelnic* sunt date canoane pentru majoritatea păcatelor, și pentru cele pentru care nu sunt date păcate precise – de exemplu, „M-am uitat la filme porno”, părintele știe să adapteze canonul despre desfrânare, despre vătămarea minții, în funcție de situație respectivă.

Când duhovnicul nu dă niciun fel de canon, ucenicul poate să-i ceară: „Părinte, dați-mi, vă rog, un canon pentru păcatele pe care le-am făcut”. Dacă totuși părintele nu vrea și nu vrea să-i dea ucenicului un leac pentru suflet, că în fond asta e canonul, nu pedeapsă, greșește.

Dar și cine simte că pentru el canonul e pedeapsă greșește; îl face așa, cu scârbă. Canonul e cu adevărat

medicament pentru suflet, pentru că e greu să fii bolnav și să nu iei un medicament care să te vindece. Dacă te pune duhovnicul să faci 50 de mătăanii, fă alea 50 de mătăanii și ai să vezi cum trupul tău se schimbă, și sufletul tău se schimbă.

Eu aveam canon să fac sute de mătăanii zilnic, pe vremea facultății, și rugându-mă la fiecare mătăanie pe care o făceam, efectiv simțeam cum încet, încet mă schimb, astfel încât, atunci când m-am căsătorit, am ajuns să mă căsătoresc ca un fecior – nu fizic, ci sufletește. Și chiar și fizic, mi se părea că e prima oară când ating o fată...

Ce facem când canonul pe care îl primim e mai greu decât putem noi duce?

Mai bine zis când *ni se pare* că e mai greu, că puțini duhovnici sunt absurzi, să le dea ucenicilor canoane mai grele decât pot duce aceștia, că osânda e nu numai a ucenicului care nu face un astfel de canon imposibil, ci și a duhovnicului care a dat canonul. Poți să-i spui duhovnicului: „Părinte, am încercat și n-a mers”.

Mi-au scris tineri care stau departe de biserică doar pentru că n-au reușit să țină canonul dat de duhovnic. „Nu-i nimic – le scriu – du-te și spune-i părintelui că nu poți să-l faci și vezi ce spune. Ori insistă să faci același canon, ori poate îți dă un canon mai ușor, în funcție de situație”. Pentru că sunt unii care nu-și fac canonul din lene, dar alții pur și simplu nu au timp să facă canoane foarte grele fără să pice de pe picioare de oboseală.

Și eu am primit uneori canoane foarte grele, pe care am putut să le fac timp de câteva zile, și în cele din urmă, fiind într-o stare de rău psihic, duhovnicul a înțeles și mi-a dat canoane mai ușoare.

Ce facem în cazul canoanelor absurde sau ciudate?

Am văzut un îndreptar de spovedanie ciudat, în care, între păcate, apare mențiunea: „Am băut cafea”. Băutul cafelei nu e defel un păcat. Și la Sfântul Munte dacă te duci, la toate schiturile și mănăstirile, ce ți se dă la trapeză? Cafea, apă rece și rahat, ceva dulce... Or, să te spovedești că ai băut cafea și să-ți dea părintele canon: „Faci o sută de mătării că ai băut cafea!” e ridicol. Dacă tu zici că e păcat să bei cafea, înseamnă că tu negi faptul că cafeaua poate fi binecuvântată; cafeaua e lăsată de Dumnezeu și greșești în momentul în care ai o atitudine negativistă față de cafea, pe care știi bine că o beau atâția părinți după Liturghie. Doar se sfințește, ca celelalte roade, care pot fi binecuvântate.

Și tu, având o atitudine din asta negativistă, mâine zici că e rea și căsătoria, și poimâine zici că e rău să faci copii. Când primești canoane absurde, dacă din cât ai cunoscut tu viața creștină lucrurile stau altfel, îi comunică asta părintelui. Și ori îți aduce argumente din care să-ți arate că greșești, ori...

Dar, de foarte multe ori, creștinii care citesc câteva cărțile ajung la concluzii greșite și stau și se ceartă cu duhovnicii lor; pentru că ei apără doar cele două, trei cărți pe care le-au citit, neînțelegând că părintele vorbește dintr-o experiență duhovnicească mult mai vastă și că lucrurile au fost înțelese de ei în mod greșit. Dacă părintele te poate convinge, te convinge, bine! Dacă nu te convinge, în situații limită, decât să fie tensiuni și scandal între duhovnic și ucenic, poate că e mai bine să fie schimbat duhovnicul, cu binecuvântarea lui, a duhovnicului.

Cum recuperăm canoanele de rugăciune pe care nu am apucat să le facem?

Depinde și cum îți spune duhovnicul. Noi, adică eu cu soția și copiii, avem canonul de dimineață, prânz și seara. Și dacă uneori nu putem să zicem dimineața

și la prânz – le facem seara pe toate trei; dacă nu putem, să zicem, o zi, încercăm să le recuperăm a doua zi. Însă e bine să-ți faci canonul în fiecare zi.

Acum, căsătorit fiind și cu copii, am un canon mult mai ușor decât cel pe care-l aveam în facultate. Dacă-l spun repede, pot să-l termin și într-un sfert de oră, douăzeci de minute – cel de dimineață, prânz și seara laolaltă.

Numai că un canon nu trebuie făcut așa, sub presiunea timpului, sub presiunea hăituirii. Trebuie să-l faci din suflet, astfel încât, după ce s-a terminat canonul, să te mai poți ruga și din sufletul tău, să nu-ți pui toată energia doar în canon și după asta să cazi de pe picioare. Să-ți rămână timp și să vorbești așa, deschis, și cu Maica Domnului, și cu sfinții, și cu Mântuitorul despre necazurile, problemele, frământările tale.

Nu ne este permisă nicio minciună, cât ar fi ea de mică, în spovedanie? Pe temeri de rușine, să zicem...

Zice clar preotul, în rugăciunea de dinaintea spovedaniei: „Orice păcate veți ascunde, îndoite le veți avea”. L-ai ascuns pe cel mic, se îndoiește și iar se îndoiește, până se face mai mare de opt ori. Pe mine mă șochează când îmi scriu tineri, și nu numai tineri, chiar și oameni maturi, care ascund păcate la spovedanie, dar uneori le ascund așa, foarte ciudat, nu-l ascund neapărat pe cel mai mare.

Sunt femei care au făcut trei avorturi, dar le e rușine să zică că au făcut sex oral. Dacă te-ai dus să te spovedești, ai zis de avorturi, zi și de sex oral. Sau le e rușine să zică că se masturbează: „Vai, ce o să zică popa?!”

Ce-o să zică, o să zică! Ce-a zis Dumnezeu când te-ai masturbat? Du-te, spovedește-te, chiar dacă ți-e rușine – și rușinea face parte din terapia de vindecare: că „știi, uite, mi-a fost rușine”. Peste o lună iar te duci,